

כוללה כמעט כל המקידים אלה, ובקושי היא מחישבת עם הנהלה מעשית של דברים. כמזכיר הקבינט עליו להכין ישיבות הממשלה ולדאוג לקיום ההחלטות ולפעולת הוועדות הנקבעות בישיבה. כמנהל המשרד של רה"מ עליו לפקח על כל המשרדים הקשורים למשרד רה"מ (סטטיסטיקה, שידור, מודיעין, מועצה מדעית, ועדת הנגב, חיאום ועוד), שמסופקני אם איש אחר יעשה זאת. נחוץ לדלתי שמישהו במשרד רה"מ יפקח על סגנון הממשלה לכל משרדה - באיזו מידה היא יעילה ומסבירה שנים לצבור הפונה אליה, אין האוצר מסוגל להפקיד זה. ויש המקידים של מזכיר או מזכירים פרטיים של רה"מ. אין אני מנהל משרד מופתי, ואיני יכול בנקל להיות כבול בכבלי פורמליות והיררכיה, ולא יתכן שלא אפגש עם איש בלי נוכחותו של המזכיר.

31.1.50, יום ג' יג' שבט

2)

אלי גרינבוים הגיש הערותיו לתכניה 1950. הוא מניח שהמפוצע בשנת 1950 יהיה 1.200.000 אוכלוסין (יהודים וערבים), שיתקבלו מתוספת עליה ורבוי טבעי. בכל אחת משלוש השנים הבאות יהיה גידול של 200,000 (כולל עליה ורבוי טבעי) באופן שבסוף 1953 יגיע הישוב ל-1,800,000.

מניח שבחירי המוצרים והיבוא לא ישתנו. השקעות בחקלאות לפי שר האוצר 15 מיליון ל"י, השערה 20-15 מיליון. לחרושת לפי שר האוצר 22 מיליון, השערה 10-15 מיליון ל"י. לדיור (לפי וועדת ג. זק 59 מיליון ל"י) 40 מיליון ל"י, לבנינים מסקיים (לפי ועדת זק 11 מיליון ל"י) 6 מיליון, לבנינים צבוריים

(לפי וועדת זק 8 מיליון) 6 מיליון, לעב"צ 7 מיליון, ס"ה בניה ועב"צ 59 מיליון.
לתחבורה: מכונות 9 מיליון, לימאות, אוויריה, דואר 2 מיליון, ס"ה 11 מיליון.
לתצרוכת: רהיטים וכו' מייצור מקומי 14 מיליון, מקררים וכו' מיבוא 9 מיליון -
ס"ה 23 מיליון - ס"ה 128 - 118 מיליון.

השקעות אלו כוללות השקעות במסבצ זר ובלי מ.ז. ז"א השקעות שבאות או
מחסכון פנימי או מיבוא הון בנין.

אם חכניה ז. זק חתגשם הגדל ההשקעה ב-30 מיליון ל"י.

לחוספת של 200,000 נפש העלה ההשקעה ל-700-6 ל"י לנפש, או ע"י הנחה של
40% מפרנסים בחוץ האוכלוסין - 1500 - 1800 ל"י למפרנס.

הצרכים ביבוא בשנת 1950 -

- (1) ליצור השוטף: חרושת 36 מיליון, חקלאות 8, בנין 9, הובלה 5 - ס"ה 58.
- (2) להשקעות - בחרושת 6 מיליון, בחקלאות 8, בתחבורה 5, במשקי הבית 5,
ס"ה 24. (3) לתצרוכת השוטפת 31 מיליון, ס"ה 113.
- (4) סידורים ליצוא: חרושת 10-5, חקלאות 8, תיירות וכלות ושרותים 3,
ימאות 2, ס"ה 18-23.

גרעון במסבצ זר 95-90. מזה יבוא (לפי הסיכויים) ממגבית אה"ב 21 מיליון,
ארצות אחרות 5 - ס"ה 26 מיליון, מלווה הקרנות מחו"ל 5 מ., יבוא הון פרטי -
הון עולים 7 מיליון, הון עסקי ועוד 20 מ., מלווה אמריקני 15, גוינס אירו
ועוד 3, ס"ה 18 מיליון. ס"ה יבוא הון 76 מיליון, כסוי השקעות מחסכונות
פרטיים וממסים 52 - 42 מ., ההון הדרוש 128 - 118.

אומדנות אלה מבוססות על כאזן השלומין לשנת 1948 - 1949; הכנסות המגבית

בארה"ב בשנת 1949 היו 71 מיליון דולר. לפי דעה נתן יגיע צ' מלווה של ישראל במגבית של ארה"ב ל-60-55 מיליון דולר (21 מיליון ל"י). מהמלווה האמריקני נוצלו עד סוף 1949 - כ-4,6 מיליון ל"י.

במשך השנה יובאו ארצה מהמלווה כ-15 מיליון ל"י.

יוצא איפוא לפי אומדנות אלה שהמסבץ הזר הנדרש לשנה הבאה בסכום של 90-95 מיליון ל"י יכוסו ב-85% ע"י יבוא הון, ויש לחפש מקור נוסף למסבץ זר בגובה של 15 מיליון ל"י.

ההכנסה הלאומית בשנת 1950 יש לאמוד ל-300-250 מיליון ל"י, דרושים איפוא 20% של ההכנסה הלאומית למימון ההשקעות הנחוצות. חלק יבוא ממסים, חלק ממלוות פנימיים, השאר מחסכונות, פקדונות בכנקים וכו' - או באמצעות אינפלסורים.

- באה אצלי מסלחת מ"מ: חזן, יערי, ריפשיץ, גלילי, בן אהרון, ארס. דיבר חזן - זהו המו"מ העיקרי ובו הלוי הכל, לאחר השיחות שהיו להם עם מ"מ וקיבלו מחברי מ"מ חשבויות על שאלות. אמרתי שאיני מנהל מ"מ. אני רוצה בהצלחת המו"מ שלהם עם מ"מ - אבל איני משותף לו. הם יכולים לדבר אתי או כראש ממסלה או כשר בטחון. אמר חזן שיש לו שאלות לשר הבטחון.

א. מבנה הצבא. הם רואים הבטחון כבעיה העיקרית והראשונה. הם חרדים למצב בצבא, למצב בגבולות. הם רוצים צבא חלוצי עממי, כלומר שמשען ראשון של בטחון תהיה ההתיישבות ובראש וראשונה הקבוצים, עליהם תבנה ההגנה, להם ינתן הנשק, ביצוריהם יהיו היסוד, לא לעמוד בפני האויב מאוחדים אלא בכלל. צבא הקבע יש

לצמצם, לעתודות יש לתת אופי עממי. יש לרתק האנשים למחזותיהם. "הקבוצים על יד הגבולות - זהו הצבא". אין אח למציאות האר"ית - ואין לעשות צבא כבארץ אחרת. השאלה היא אם יש לשר הבטחון אימון בכוחות אלה (הקבוצים), כי שונה המצב האינטרטיבי והמצב הכלכלי שלנו. העיקר עם מגויס, עם עובד מגויס, הקבוץ החלוצי מגויס.

ב. הנוהג בצבא - היהיו חדרי אוכל משותפים או לא, יהיה נהוג של משמעת עוררת? תהיה מביעה בדמות הרוחניות של החייל או יהיה נהוג עממי, חלוצי? הם כופרים שעד עכשיו לא היתה החנדבות.

ג. היחול שנוי במעמדו של החייל בחיים האזרחיים - או יהיו ^{מחזות} מחזרות בצבא. אמנם בקסרקסין לא נחוצה לעולה פוליטית מפלגתית, אבל כשהחייל יוצא מן המחנה הוא צריך להיות חופסי. כנוס הפלמח יהיה בזכות.

ד. המורמזיה העיקרית עכשיו תהיה נח"ל. האם יהיה כאן שלטון רוחני של מפלגה אחת או כחברים בממשלה יהיה להם חלק ונחלה בנחל, בעצוב דמותו.

ה. האם אני מחייב חזית משותפת של שחי הספלגות בכל עניני הבטחון - אמרתי שזה חורג ממסגרת שאלות לשר הבטחון. אני שולל דבר זה בכללו.

האם "יוחרמו" חברי מפ"מ ומפ"מ בנחל או ישחטפו במלוא יכולתם.

ו. היוכל חבר מפ"מ להיות שר הבטחון או שר החוץ.

ז. האסכים להקים ועדה מיעצת ע"י משרד הבטחון משחי הספלגות ליעץ שר הבטחון בכל שאלות הבטחון.

ח. היש זכות לבלוש אחרי אנשי מפ"מ ואם זה ימשיך גם לאחר כניסתם לממשלה.

ס. היש לסמוך על נאמנות אנשי מפ"מ לעם ישראל או לא.

י. האם דק אזרחי ישראלי יוכלו לשבת בדרגות גבוהות בצבא (האם ישנה סקרה פרד הריס).

יא. האם יוחזרו כל החברים מאנשי מפ"מ אשר "התפוסרו" - למשרותיהם בצבא.

יערי הוסיף שאלה: מה יהיה הנוהג ביחס לבני המשקים.

בלילי הוסיף שאלה: היחבן לפתור שרות אנשי הקבוצים בשרות קבע ע"י כך שיחזרו שנה למשקם וישרתו שתי שנים.

ארם שאל: היות והמוהיקני האחרון של מפ"מ גורש ממוחתר - הימשיך הנוהג הזה.

עניהי להם אחד אחד, על ראשון ראשון.

א. אם ירדתי לסוף דעתם על מבנה הצבא - הריניחולק עליהם. דרוש לנו צבא

כמו לכל העמים. הכוח העיקרי זה - עתודות, כלומר כל העם לוחם, מאומן, מצויד (הציוד לא נסטר ליחידים), אבל דרך צבא מגויס לקלוט אותם, אין לסמוך על כיצורים, ולא על משקי ספר, כי יתכן שיתקפו תחילה ת"א וחיפה. כל העם בלי יוצא מן הכלל - לבטחון, ואין א לסמוך על "כפרי קוזקית". המשקים מילאו תפקיד חשוב לפני הפלישה - לאחר הפלישה לא היינו עומדים בלי צבא.

ב. נוהג הכרזת משמעת צבאית, דרגות וחברות ביחסים שבין חיילים ומפקדים.

משמר אצטצא ההבנה אינו הולם הצבא.

ג. בצבא אין פעולה פוליסית, איני חושש למחחרת. מחוץ לצבא - יוכל החייל להיות נוכח באספה, אבל אסור לו לדבר או לכתוב על ענינים צבאיים.

ד. בנחל יהיה שלטון המדינה. היה מעט שלטון מפלגה חתה בצבא - ביטלתי זאת. הדברים שיקנו לנחל אינם שנויים במחלוקת: עברית, אהבת המולדת, ידיעת הארץ, אקדמיה לחלוציות - הכשרה חקלאית. דברים שנויים במחלוקת לא יקנו אלא אם היחה הכרעה המדיננה.

לא "יוחרטו" שום חברים בנחל. כל אחד לפי יכולתו וכוחו בתוך מסגרת הכלל.

ו. שר הבטחון אינו קובע אם מי יהיה שר החוץ - ולכן אינני עונה על השאלה אם הם יוכלו לתת שר החוץ. כל זמן שהצבא לא יהיה מסודר ואני אעמוד בראש הממשלה - אני אהיה שר הבטחון.

ז. לא אסכים לשום ועדה מיעצת של מפלגות בכלל ושתי המפלגות בפרט על יד משרד הבטחון.

ח. אין בלישה אחרי מפא"י.

ט. אם העם היהודי ישאל בדעתי - אומר לו שלא יתן אף קול אחד למפא"י - לכנסת, להסדרות, לקבוץ ולשום מקום. אני שולל קיומה של מפ"מ - אבל משונה שהם שואלים אותי על נאמנותם - כשהם פוסלים נאמנותי החלוצית, הפועלית וגם במקרים רבים הציונית.

יא. יצחק שדה לא יחזור לצבא. אחרים - פניתי אליהם שישארו והם לא רוצים - ואין שאלה של החזרה לשאלת יערי חזרתי על דברי אליו בשיחותיו הפרטיות אתי. הסכמתי לרעיון של גלילי על שרות בסירוגין. אין מוהיקנים - חברי מפ"מ יוכלו להיות בכל ענף ובכל דרגה בצבא, וגם עכשיו מספרם אולי יותר גדול מאשר לפי אחוזיהם בארץ ובצבא.

בלילי לפני לכתו העיר שלא קיבלו סיפוק.

שאלתי לכסוף: מה תשובתם להזמנתי? אמרו שיסכמו במשך השבוע עמדתם

ויודיעו לי.

מדבריהם לפני לכתם היה לי הרושם שהם רואים עצמם ערב כניסה לממשלה.

- בא ראובן. ישבו הלילה עד שלוש עם שליחי המלך. הסעם נוכחו מלבד פוזי, המלך וסמיר - גם חוליו חיירי, שר עב"צ (ארץ ישראלי) והנדוי מקציני הלגיון. לא התקדמו הרבה. הערבים השתמשו ממחן חשובה על הנוהל בועדת מועצת הנאמנות, ואנשינו אכרו להם שבחנאי זה שמור לנו חופש הפעולה.

הם הביאו מפת מיצ'ורלד ודרשו חלוקת ירושלים לפי מפה זו - כוללת שכונות הערבים בעיר החדשה. הם טענו שהאינטרס העיקרי שלחם הם השכונות הערביות בירושלים. אנשינו אכרו - נשלם פיצויים. טענו הערבים: פיצויים נקבל בעד כל הרכוש בכל מקום. אנשינו ענו: לאו דווקא, יש חביעות נגד. חולוסי חיירי עמד בהוקף על החזרת השכונות (הוא בעצמו מרמלה) ודיבר בחוצפה. - משה דיין ענה לו. סמיר עיכב את חולוסי. דרשו חלק בשטח וחלק בפיצויים. אנשינו הודיעו שאין מה לדבר על החזרת השכונות, ועליהם להגדיע אם מקבלים העקרון של פיצויים. אז שאלו מהו התמורה לרובע היהודי בעיר העתיקה ומעבר להר הצופים, מעבר לבית לחם אין לו אותו הערך כמעבר להר הצופים. בעד הרובע בעיר העתיקה הציג ראובן פיצוי בשטח בירושלים. טענו שאין להשוות זאת בעיר העתיקה לדונם בעיר החדשה. ראובן הסכים לפיצוי שטחי שווה בערכו.

בא המלך ורצה להעביר הוויכוח לפסים של שלום כללי. טען שחולוסי ואנשיו

גרמו למלחמה ועליהם להשתדל לתקן המעוות.

דיין הציע אחת משלושה:

(א) או פיצוי כספי, (ב) או חמורה כשטח בעל ערך שווה, (ג) או שנוי רדיקלי

בכל קו שביחח נשק - חילופין בדרום ובצפון.

לדבר השלישי החנגדו. היה בידם כתב - כנראה מהמפקדים הבריטיים הגבוהים

של הלגיון - שמוכיח כי הדרך להר הצופים שליט לא רק על ירושלים אלא נחוץ להגנת

כל החלק המערבי. המלך דרש מהם שיהיו וותרנים. הוא מוותר על המרוזדור. אולם

ליהודים יש הרבה ערים ערביות, ואינו תובע אותן - אולם יש מחנה פליטים, שרוצים

לחזור לביתם, ויש לתת להם השכונות. המלך גם חושש שאם יחננו ליהודים הרובע

היהודי ידרשו הקטולים חלקים וכן גם בני דתות אחרות, וסוף סוף ישוב בינאום.

דיין הסביר להם שאין להעלות על הדעת שישראל תחחוס על שלום כשהמקום

הקדוש ביוהר הוא בידי האויב.

סמיר הודיע שכבר התחייבו על החזרת הרובע היהודי.

גמרו - שביום ה' חתן עבה"י חשובה אם רוצים במגישה חדשה, ואז יפגשו

ביום ו' בירושלים החדשה אצלנו.

ראובן מתפעל מכשרונו של דיין להיות חקיף, משכנע וחביב.

- כאחת עשרה וחצי נגשתי למנורה להשתתף בסקס קבלת ההרב ואותות ההצטיינות

של מרגולין, ספקד גדוד ל"ט.

- בצהריים נעיתי עם אבן. מסר על רשמיו מאמריקא. אין אמריקא דורשת הזדהות

ישראל! הוא מסכים אהי שהמפתח אצ הוא אנגליה.

אה"צ נסענו לחפש דירה - המקום הנראה ביותר הוא דירתו של המנוח בייקובס

המשמש עכשיו מועדון לתיירים.

- יניב (לנובסקי): משמש מרכז של הועד המשותף (וייץ מק"ק, אשכול ורענן וייץ מהסוכנות, חיים הלפרין, בלס ודר. כרמון מהמחלקה החקלאית ויניב מטעם משרד רה"מ. חילקו המדינה (בלי הנגב) ל-21 אזורי פיתוח, הוקמו חמש ועדות מקצועיות לפיתוח: 1) ועדת מים (בלס), 2) ועדת בעלי חיי (הלפרין), 3) ועדת בידולי שדה (פלחה וירקות) עמיר (קרמפנר) ממשרד החקלאות, 4) ועדת מחקר - כרמון, 5) ועדת לבקורת התכנון - רענן וייץ ויניב.

האם תכנית ההתיישבות בפועל נעשית במסגרת תכנון? לא. יש ברחובות משרד לתכנון משק (המרכז גרה ויצמן, קלבנום) משרד זה עושה ההתיישבות, זהו משרד של הסוכנות (מחלקת ההתיישבות) אין בו ב"כ הממשלה. תכניות משרד זה צריכות לבוא לאישור לפני הועד המשותף - למעשה הוא הוגש שום דבר לאישור. הועד המשותף מחכנס בכל יום שלישי, לרוב בח"א. שאלתי אם מכינים תכנית לספק כל המזון לשוב מחקלאותנו? מכינים תכנית לשוב של מיל. ושלושה רבעים עד שנת 1953. כבר עכשיו מספיקים כל הירקות השנה מתחילים להפעיל תכנית שתספק יותר מזון ללול, להזנת 1000 חרנגולות. דרושים 42 דונם, מחוץ לקמחים מן החי (קמח בשר ודגים), 1000 חרנגולות - במושבים ל-10 מתישבים בקבוץ ל-20.

השנה יספקו 70-80 ליטר חלב לנפש (דרושים 100-110 ליטר), בפירות המצב רע. מספיקים רק 10-15 קילו לנפש (מחוץ להדרים), דרושים 17 קילו לנפש. חסה מספיקים 22% מהתצרוכה. גם בעוד 4 שנים לא נספק יותר, כי אין שטחים. בעוד 4 שטחים נגיע לבערך 5 מיליון דונם אדמה ראויה לעיבוד.

בינתיים מבקש לסלק המוקשים בנגב - שטח של 200,000 דונם. שחר מחיל

הנדסה מוכן לעשות זאת.

- משלחת מהאוניוורסיטה: אסף, מימון, סנסור - בענין : הר הצופים, תקציב, קריה לאוניוורסיטה. יש 1300 תלמידים. היש סיכוי להר הצופים? סיפרתי להם על המצב - עמלים על השלום. סנסור מתאונן על גנבות בהר הצופים ע"י השוטרים והשומרים. לדעה סנסור יש להציב שם כוח קבוע - זה לדעתי לא יחכן. אבל ביקשתי אלקנה להתקשר מיד עם מיכאל שכטר, בענין זה. לע"ע דורש סנסור אדמה לקריה. שטנר דורש אישור מרה"ט לקרקע. צויתי על אלקנה להפגיש ~~xxx~~ בירן וסנסור ולבקר במקום - ולהביא לי מפה מפורטת אם לא אוכל בעצמי לגשת.

תקציב האוניוורסיטה בשנה הבאה 900.000 ל"י, עם הוצאות שונות - מיליון.

שזר אומר שידרוש 100,000 ל"י. הסוכנות נותנת רק 30.000 ל"י אומר סנסור

במרירות. שכח שהיה פעם גזר הסוכנות. מהממשלה דורש סנסור 200.000 ל"י.

אשגיש סנסור עם חברי ועדת השרים לענין התקציב.

אסף סבליץ על השופט זילברג כחבר לבית המשפט העליון.

- בערב אמר לי זיאמה ^{שיחה} ~~xxx-000000~~ מ"מ אחי קדמה את כניסתם אם כי יצאו ממני בידים ריקות. נחרשמו מ"האדיבות" שלי, גלילי יעץ לזיאמה שאזמין יערי לשיחה פרטית. השיחה הקודמת שלי אתו הועילה לקרוב לבבות.

- פניתי לצה"כ שיחישו תשובה.